

# NORSK HUSKATTFORENING

Vestlisvingen 100

0969 OSLO

Telefon 22 10 93 54

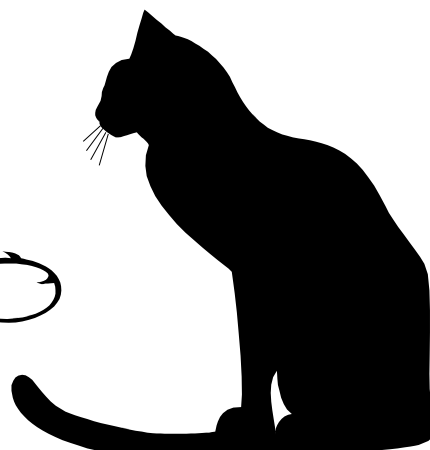
Postgiro 7877.08.49100

Mail: [beikeset@chello.no](mailto:beikeset@chello.no)

Det kongelige Landbruksdepartement

Postboks 8007 Dep.

0030 Oslo



Oslo, 12.08.01

## EIERLØSE/HJEMLØSE KATTER - HØRING

Vi viser til Deres brev av 25.07.01, ref.: 96/01175 AMH Oly ARK.: 751.3 ved Martin Holtung og Kjell Nyhus og oversender følgende synspunkter fra Norsk Huskattforening. Dokumentet sendes også pr post.

Med vennlig hilsen  
Bodil Eikeset, leder  
Norsk Huskattforening

### Vedlegg:

PM om "Katteutvalgets" innstilling av høyesterettsadvokat Tore Sverdrup Engelschiøn av 20.07.01 samt Bilag til PM av 14.07.01.

Rettsbok fra Oslo Namsrett av 29.05.97.

Brev av 04.01.99 fra Statens Dyrehelsetilsyn - Sentralforvaltningen

\*\*\*\*\*

## EIERLØSE/HJEMLØSE KATTER – HØRING

### OVERSIKT OVER PROBLEMSTILLINGER OG SAKSFELT SOM BØR PRESENTERES I RAPPORTEN

#### Språkvalget

Formuleringer i rapporten og relevante lover i forbindelse med denne rapport skal være basert på respekt, omsorg og toleranse for dyr. Dette er særskilt nødvendig siden rapporten er uttrykk for det offentlige syn på katter. Man bør søke erstatninger for tilslørende uttrykk som bestandsdesimering, regulering og lignende og velge alternativer som er både klare og egnet til å fremme nettopp respekt, omsorg og toleranse. "Bestandsdesimering" kan for eksempel erstattes med formeringskontroll og "eierløs, "forvillet" med hjemløs. Det som er felles for katter som av mange kalles eierløse/forvillede er at de er hjemløse. Men en forvillet/eierløs katt har i de fleste tilfeller en eier som søker etter den, mens noen av dem ikke har eier og har aldri hatt eier, men er født av hjemløse mødre. Hjemløsheten er den tilstanden

som er lik for begge disse kategorier. Ordet hjemløs blir i dag brukt og forstått av de fleste mennesker og kaller også på empati.

### **Fremheve hensynet til katten og fastslåelse av hjelpepliktens gyldighet**

Det må komme klart frem i rapporten at hjemløshet hos katt og fraskrivelse av ansvar hos katteeiere først og fremst er en tragedie for kattene selv. Utgangspunktet for denne forståelse må være at katten i Norge utelukkende er å anse som et kjæledyr (eventuelt også nytte dyr tilhørende en ansvarlig eier), og at hjemløshet og mangelfullt stell av katten innebærer en nødsituasjon. Hensynet til dyrene må fremstå utvetydig. Like klart må det fremgå både eksplisitt og implisitt at hjelpeplikten gjelder overfor enhver katt, både eide og ikke eide, som lider og rammes av hjemløshet, basert både på den allmenne moral og på dyrevernloven, og at dette skal være retningsgivende for alle beskrivelser, vurderinger og tiltak. Man kan ikke unnlate å utøve hjelpeplikten på grunnlag av at tragedien rammer få eller mange individer, eller hvorvidt omgivelsene oppfatter dette som et problem eller ikke. Og hjelpeplikten kan ikke innebære at katten drepes, såfremt det finnes andre alternativer som kan gi dyret en akseptabel tilværelse.

### **En handlingskraftig offentlighet som målsetting**

Rapporten bør fremvise større optimisme med hensyn til at vi i vårt land relativt lett bør kunne realisere en visjon om fravær av hjemløse katter og fravær av mangelfullt stell/tilsyn hos katteeiere. Et nødvendig ledd i dette er å fremholde at hjelpeplikten overfor hjemløse katter ikke bare kan innebære en plikt for tilfeldige enkeltpersoner til å hjelpe så langt råd er. Problemets karakter tilsier også et aktivt samfunnsansvar, og som sådant kreves en samfunnsmessig basert løsning. Først og fremst må loven påby at Staten tar på seg det overordnede ansvar. Dette omfatter bl.a. å spesifisere hva godt kattehold er, i samarbeid med dyrevernorganisasjonene, slik at dyrevernsmennene kan opptre med større fasthet i det forebyggende arbeidet. Ethvert nemndmedlem bør kunne vurdere dyreholdet utfra et felles utgangspunkt og kjenne seg sikker på at det er deres oppgave å treffe alle tiltak som er nødvendige for at dyreeiere ikke skal forårsake fare for liding i utrensmål. **Merking av katter må kunne påbys** av samme grunn, samt oppfordring på det sterkeste til kastrering/sterilisering av både eide og hjemløse katter.

Rapporten må gjøres **klarere**, slik at det blir slutt på den usikkerhet og defensive holdning som råder i det statlige dyrevernapparatet overfor dette problemet. Folk flest forventer at denne instans ivaretar dyrs interesser i alle sammenhenger, og stadig større deler av befolkningen reagerer negativt på det de oppfatter som ansvarsfraskrivelse overfor katter, enten de er hjemløse eller ei. Ansvar må ikke pulveriseres på flere instanser med ulike interesser. Nemndas ansvar når en katt er skilt fra eier må fastslås. **Dagens opphør av ansvar (når katten er skilt fra eier) akkurat når dyret trenger det, er skadelig og selvmotsigende.** Distriktsveterinærens plikter må klargjøres. Kommunenes rett til valg og egen hjemmelsbruk må fjernes. Hjelpen kan dessuten ikke være avhengig av at det finnes noen som er interessert i nabolaget. **Det finnes i henhold til § 6 i Dyrevernloven faktisk en plikt for alle til å hjelpe.** Denne hjelpeplikten må gjøres mer kjent, og det må kreves anstrengelse fra enkeltmennesker og det offentlige for å kunne oppfylle denne. Likedan må rapporten fremheve at det skal kunne kreves toleranse overfor katter fra nærmiljøet. Hva betyr ellers alt verdisnakket ?

Rapporten bør også gi klare signaler overfor lokale myndigheter basert på viljen til å oppfylle hjelpeplikten på annen måte enn å drepe katter i nød. Drepning må av mange grunner aldri bli annet enn absolutt siste utvei, og da ut fra at dyret er så sykt at det ikke finnes medisinske tiltak for å gjøre katten frisk igjen. Både distriktsveterinærene, dyrevernsnemndene og kommunene må legge sin tyngde i arbeidet for å bedre holdningene i miljøer hvor det er vanskelig å få aksept for at hjemløse katter skal tas vare på. Og ikke minst blant den del av befolkningen som forårsaker hovedparten av hjemløsheten; katteeierne. Man kan ikke akseptere at kommunene henviser til folk i nabolaget, og benytter disses negative holdninger som grunn for avliving. Tvert om er det nettopp i slike tilfeller at myndighetene må gå foran og vise hva som er riktig og galt. Det vil være urimelig om de dårligste holdningene skal være bestemmende for handlingsvalgene. Erfaringen viser at folk flest kan bevegges gjennom rett informasjon satt i rett perspektiv. Og særlig når dette kommer fra offentlige instanser. Skoleverk og barnehager er naturlige målgrupper samfunnet benytter for å fremme gode holdninger, og det bør gjelde også på dyrevernområdet. Etablering av **kommunale dyrevernskonsulenter** ville være et viktig bidra til dette arbeidet. Av disse konsulentene bør det kreves rette holdninger og kompetanse til å forstå de dyrevernmessige sammenhenger og pedagogiske evner. **Forslag om en slik yrkesgruppe bør omtales i rapporten.** I kommuner med flere tusen ansatte bør det være svært rimelig og naturlig at det finnes en ansvarlig som har reell kompetanse til å ivareta interessene også til det store antall katter som befinner seg innefor kommunegrensene.

Både offentlig og privat ansvar for **forebyggelse** må i rapporten gjøres krystallklart. Det må slås fast at dette ikke bare innebærer **ID-merking og holdningsarbeide**, men også **utarbeidelse av forskrift for hold av katt** og økt reell kontroll fra det statlige apparatet. Mer kontroll er helt nødvendig, og det vil koste noe. Omgjøring av verdigrunnlaget til praktisk handling, er viktig også for folks syn på dyr og hvordan andre dyrevernsaker håndteres. Godt hjelpearbeid virker forebyggende i seg selv. Det må ikke skapes tvil om at forebyggelse og hjelp er like viktig på landet som i byene. Vi må ikke ha ulike etiske standarder for by og land.

**Dyrevernslovens § 31 om straff for å bryte dyrevernsloven** må innskjerpes i rapporten overfor rettsapparat og politi slik at ikke slike saker henlegges, noe som i dag ofte gjøres med begrunnelsen ”på grunn av bevisets stilling”, selv om bevisene er til stede.

Rapporten bør fremheve at **Dyrevernslovens §32 om fradømming av rett til å ha med dyr å gjøre** må oftere tas i bruk av rettsapparatet som et godt forebyggende tiltak mot dyremishandling.

Juridisk sett bør rapporten innta et offensivt utgangspunkt. Det betyr å være aktiv i å utnytte lovverket så langt som mulig til dyrenes fordel og gå konsekvent inn for å endre lover og regler dersom man ser at dette er nødvendig. Det holder ikke å peke på **fortolkninger som tilsynelatende** ikke gir hjemmel for nødvendige tiltak. **Således er det direkte feil i rapporten å hevde at det ikke kreves særskilt hjemmel for å drepe en hjemløs katt**( jfr. PM fra høyesterettsadvokat Tore Sverdrup Engelschjøn). Eller for at nemndene står maktesløse overfor dette problemet. Etter vår oppfatning står det her mye på viljen i det apparat som av befolkningen anses som en garantist for at dyrene blir godt ivarettatt i vårt land. Dette inntrykk får publikum bekreftet bl.a. på hjemmesidene til Statens dyrehelsetilsyn.

## **KATTERS OG DYRS STATUS I DAG**

Norske myndigheter klarer ikke å overholde sentrale EØS-forpliktelser innen dyrevern. Norge har vært treg til å innlemme regelverk og praksis i henhold til EUs krav. Norge havner på 13. plass av de 18 europeiske landene som er undersøkt. Våre nærmeste naboland Finland, Sverige og Danmark utgjør eliten i Europa, og havner som henholdsvis nummer 1, 3 og 4. Undersøkelsen omfatter mange typer regelverk. Sentrale lover og forskrifter som omhandler dyrevern er et område der vi henger etter. I de senere årene har EU-landene på mange områder kommet oss i forkjøpet. **I 1998 fikk dyr status som levende vesener i EU, noe de ikke har i norsk regelverk.** I 1991 ble forskriften som skal sikre at dyr blir skikkelig behandlet under transport vedtatt. Det tok syv år før denne forskriften ble innlemmet i norsk regelverk. I 1999 ble burhønsenes situasjon forbedret ved lov i EU. Her har Norge ikke fulgt opp.

EU har også et eget juridisk bindende regelverk for zoologiske hager. I Norge er tilsvarende regelverk bare veiledende ! Listen er lang. Vi ligger nå bak EU på de fleste områder som omhandler dyrevern, både når det gjelder nye regler, kontroll og oppfølging av eksisterende regelverk. De fleste dyrevernemndene i Norge har fått mindre penger å rutte med de siste årene. I Nord- og Sør-Trøndelag er de samlede overføringene halvert siden 1997.

**Rådet for Dyreetikk** avga i juni 1997 sin anbefaling ”Bortkomne og forvillede katter”. Rådets konklusjon var at kastrering istedenfor avlving av hjemløse katter var mer effektivt og mindre ressurskrevende både på kort og lang sikt. Rådet mente at avlving av friske dyr etisk sett er problematisk og at det vil være riktig å yte offentlig tilskudd til frivillige organisasjoner som påtar seg hjelp til bortkomne katter. **Etter en totalvurdering konkluderer Rådet med at det i ”problemområder” gjennomføres et systematisk opplegg for formeringskontroll basert på kastrasjon.** I år 2001 er dette rådet ikke fulgt opp av det offentlige. De neglisjerer totalt sitt eget etiske råd. Tvert imot har de offentlige myndigheter mange steder gjort situasjonen verre overfor kattene og dyrevernorganisasjonene ved å sette i gang masseavlvinger av katter selv om dyrevernerne har tilbudt å hjelpe til med formeringskontroll.

## **ALTERNATIVE LOVTOLKNINGER TIL RAPPORTEN**

*Norsk Huskattforening vil redegjøre for alternative juridiske tolkninger til rapporten. De alternative tolkningene bygger på PM om ”Katteutvalgets” innstilling datert 20.07.01 samt Bilag til PM om ”Katteutvalget” datert 14.07.01 av høyesterettsadvokat Tore Sverdrup Engelschjøn som følger vedlagt.*

Utredningen har særlig sett på ”lovligheten” av praksisen med å drepe tilsynelatende hjemløse katter, som har fått lov å utvikle seg og som dessverre har fått etablere seg som lovlig og etisk. Utredningen konkluderer med at en bestemmelse eller et vedtak om innfangning og avlving av katter ikke er tillatt fordi gjennomføringen vil innebære en ulovlig eller straffbar handling. Ingen katter er fritt vilt enten det dreier seg om en eiet eller hjemløs katt.

**Konklusjonen** er at en bestemmelse eller vedtak om innfangning og avlivning av katter ikke er tillatt fordi gjennomføringen vil innebære en ulovlig og straffbar handling. Katter kan heller ikke avlives ut fra en dyrevernmessig vurdering for å forhindre at dyret kommer ”i fåre for å lida i utrensmål”, jfr. Dyrevernløvens § 2. Ingen katter er fritt vilt enten det dreier seg om en eiet eller herreløs katt. Unnataket er dersom herreløse katter er så syke at de ikke kan gjøres friske igjen. **Til tross for dette blir friske, hjemløse katter avlivet med myndighetenes velsignelse med støtte fra et lovverk som myndigheter og enkeltpersoner feiltolker bevisst eller i beste fall ubevisst.**

Utredningen nemner også ID-merking som et **forebyggende** tiltak. **Norsk Huskattforening tilrår at ID-merking for katter ved øretatovering eller microchip blir påbudt enten i Dyrevernløven eller i politivedtektene.** Norsk Kennel Klub har til sammenligning merkeplikt hos hunder før de kan delta på utstillinger samt for alle hunder som brukes i avl. Lovverket bør også sterkt **oppfordre** til at katteeiere kastrerer/steriliserer sine katter for å unngå at så mange katter blir hjemløse. Norsk Huskattforening ser helst at også kastrering/sterilisering ble påbudt ved lov, men innser muligens at tiden ennå ikke er moden for et slikt inngrep hos private.

#### **Rettsbok fra Oslo Namsrett av 29.05.97**

Vedlagte rettsbok fra Oslo Namsrett av 29.05.97 slår fast at Åsbråten Borettslag forbys å iverksette innfangning og avlivning av katter på eller ved borettslagets eiendom. Denne dommen er ikke anket. Borettslaget har akseptert dommen, slik at dommen står fast som en **prinsippdom** på området innfangning av katter. Dommens slutning lyder: ”Åsbråten Borettslag forbys å iverksette innfangning eller avlivning av katter på eller ved borettslagets eiendom”.

#### **Brev av 04.01.99 fra Statens Dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen**

Vedlagte brev konkluderer med: ”Kattens status som eiet eller eierløs kan ikke tillegges selvstendig betydning når det gjelder spørsmålet om hvorvidt dyret kan avlives i medhold av husdyrløvens eller dyrevernløvens bestemmelser”. Når det gjelder forholdet til husdyrløvens bestemmelser, slår sentralforvaltningen fast at eventuell innfangning og avlivning må være begrunnet i at man på den måten gjør det man finner nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr.

---

**Vedlegg** som tekstfiler i følgende rekkefølge: 1. PM om ”Katteutvalgets innstilling av høyesterettsadvkat Tore Sverdrup Engelschiøn. 2. Rettsbok fra Oslo Namsrett. 3. Brev av 04.01.99 fra Statens Dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen:

## Vedlegg 1:

### PM OM KATTEUTVALGETS INNSTILLING

*AV HØYESTERETTSADVOKAT TORE SVERDRUP ENGELSKHØN*

---

#### INNLEDNING

Statens Dyrehelsetilsyn oppnevnte i 1998 en tverrfaglig arbeidsgruppe for behandling og forslagsstilling omkring hjemløse, eierløse og forvillede katter ( herefter Katteutvalget ). Oppnevningen skjedde etter henstilling fra Landbruksdepartementet. Katteutvalget avga sin innstilling i februar 2001.

Katteutvalget har en rekke gode forslag om merking, sterilisering og kastrering av katter for å stedfeste eieren og begrense antall hjemløse katter. Forslagene lar jeg ligge her i det håp at de blir gjennomført ved lovendring og gjennom vedtekter, for eksempel politivedtekter. Jeg har selv i sin tid fremmet forslag om det samme til departementet. Forslaget vedlegges som **BILAG** her til orientering.

I dette PM vil jeg først og fremst ta for meg Katteutvalgets behandling av **spørsmålet om avlivning** av katter. Utvalget har delt seg i et flertall på 4 og et mindretall på 2 ved behandlingen av avlivningsspørsmålet. Etter mitt skjønn er det **mindretallet** som har rett i den lovtolkningen som spørsmålet om avlivning avføder ( Innstillingens bilag 1 ). Ytterligere vil jeg kommentere en spesiell kommunes feiltolkning av lov og forskrift i forhold til spørsmålet om avlivning av katter.

#### AVLIVNING AV KATTER - STRAFFELOVEN OG VILTLOVEN ( JAKTLOVEN )

Jeg tar utgangspunkt i en uttalelse i innstillingen på side 59 nederst. Først konstaterer flertallet i Katteutvalget dette som ledd i en tankerekke:

- Katter er ikke direkte vernet av straffeloven .
- Katter er ikke direkte beskyttet under legalitetsprinsippet .
- Dyrevernavloven statuerer hjelpeplikt og avlivningsrett i bestemte tilfeller
- Dyrevernavloven fastsetter at katter ikke skal utsettes for unødig lidelse.

Som sluttsats i en øyensynlig logisk sammenheng uttaler Utvalget derefter::

” Eide og eierløse katter faller utenfor viltlovens anvendelsesområde. Etter dette er det ikke behov for en særskilt hjemmel for å avlive / sterilisere / kastre eierløse katter.”

For å ta vern etter **legalitetsprinsippet** som Katteutvalgets flertall tar frem : Der er rett nok at katt juridisk sees på som en *gjenstand* og ikke som en person som kan ”påberope” legalitetsprinsippet (intet inngrep overfor en borger uten hjemmel i formell lov ). Dette er likevel av mindre interesse for avlivningsspørsmålet. Dyr har vern etter loven i mange tilfeller selv om de juridisk er ”gjenstander” og ikke ”borgere” som kan påberope legalitetsprinsippet. Bjørnen er fredet og alt vilt er fredet i perioder. Det er forbudt å behandle

dyr på bestemte måter som er beskrevet i dyrevernaven. Eksemlene er legio på at dyr , selvom de er ”gjenstander” og ikke personer , har vern efter loven.

Fordi katten er en gjenstand , et objekt , har den heller intet *direkte strafferettslig vern* fremhever Katteutvalget. Men indirekte har også katter strafferettslig vern når de er eiet av noen. Overgrep mot katten kan straffes efter reglene om **skadeverk** overfor katteeieren efter straffelovens §§ 291 eller 391.

Hjemløse eller forvillede katter vernes på sin side av straffeloven § 407 som setter straff for den som krenker eieren av grunn ved der å fange eller drepe dyr **som ikke er i noens eie**. Hjemløse og forvillede katter er med andre ord også indirekte strafferettslig vernet . Det er følgelig straffesanksjonert forbudt å fange inn og avlive hjemløse og forvillede katter – de er jo ikke i ”noens eie”.

Det er efter dette liten grunn til å legge noen vekt på om straffesanksjonene virker direkte eller indirekte så lenge som straffeloven gir vern . **Enten katten er eiet eller ikke, er det forbudt og straffbart for andre å avlive den** ( en katteeier kan selvsagt avlive sin egen katt på den måte som dyrevernaven fastsetter ).

Dyrevernaven kommer jeg til nedenfor. Her trekker jeg bare inn at avlivning av **friske** katter er i strid med lovens § 6 annet ledd og gjenstand for straff efter samme lovs § 31 ( unntak gjelder selvsagt for katter som en eier selv velger å avlive ). Dersom viltloven gjelder for forvillede katter , noe som jeg kommer til nedenfor , vil avlivning av friske katter også være i strid med viltloven § 3 første ledd om **fredning** og straffbart efter viltlovens § 56 , jfr § 3 annet ledd om forbud mot å jage fredet vilt.

### **Katteutvalgets resonnement så langt holder ikke som dekning for sluttsatsen om at man ikke trenger lovhjemmel for å avlive friske katter.**

**Viltloven freder** som kjent alle viltlevende landpattedyr i Norge utenom de fastsatte jakttider som er fastsatt for enkelte dyreslag. Det avgjørende argument i Katteutvalgets tankerekke som leder til flertallets utsagn om at det ikke trengs noen hjemmel for å avlive katter , synes å være anførselen om at **viltloven ikke gjelder** forvillede katter, og at katter derfor ikke er fredet. Katteutvalgets flertall kommer til at forvillede katter bokstavelig talt er ”fritt vilt” fordi de ikke er fredet efter viltloven. Det trengs derfor ingen lovhjemmel for å avlive forvillede katter fordi de hverken har direkte strafferettslig vern eller faller under viltloven og dens fredningsregel. Konsekvensen av dette syn er at enhver kan foreta avlivning av alle hjemløse og forvillede katter som påtreffes. **Dette er feil**. Katteutvalgets flertall gjør seg også her skyldig i en **uriktig lovforståelse**.

Det er flere holdbare argumenter for at forvillede katter dekkes av viltloven og følgelig er fredet. Vilt er definert som ”alle viltlevende landpattedyr ---”. Efter ordlyden i loven dekkes en katt som er viltlevende , dvs en forvillet huskatt som streifer omkring og jager smånagere og tar fugl , eller som lever som en rødrev på søppelplasser eller som en grevling i bakgårder.

I viltloven er i tillegg **viltbegrepet utvidet** til å gjelde arter som er eller var tamme, og som kan danne viltlevende bestander i norsk fauna. Et typisk eksempel er tamrein som etter omstendighetene blir villrein ved at de "forviller" seg i fjellet og kommer under viltlovens domene. Et annet eksempel er den amerikanske importerte minken som var et fremmedelement i norsk fauna, men som nå faller under viltloven med dens fredningsbestemmelser og jakttider. På samme måte er det intet til hinder for at huskatten forviller seg og **blir "villkatt"** og faller under viltlovens beskyttelse som fredet. Det må gjelde selv om forvillede katter ofte, men ikke alltid, oppholder seg fortrinnsvis i bebodde strøk. Som påpekt gjør stundom både grevling og rødrev det samme uten at det fratrar dem karakteren av vilt under viltloven. Det samme gjelder rådyr og sjeldnere hjort. Rotte og mus dekkes også av viltloven selv om artene etter uttrykkelig lovbestemmelse ikke er fredet. Katteutvalget nevner, men behandler merkelig nok ikke viltlovens utvidete begrep og dets betydning for hjemløse eller forvillede katter.

**Forarbeidene** til viltloven bygger åpenbart på at forvillede katter omfattes av viltloven og følgelig er fredet. I NOU 1974 : 21 ble det derfor foreslått som et unntak fra fredningen, at grunneieren kunne **skyte omstreifende katt** på egen grunn. Katter blir av enkelte ansett for å være et skadelig rovdyr for skogsfuglunger, fasan, raphøns og hareunger og ikke bare et selskapsdyr. I Ot.prop. nr 9 for 1980–81 ble forslaget inntatt som § 52 i utkast til ny viltlov som et **unntak** fra fredningsbestemmelsene. Avlivningsadgangen for grunneieren var ny i forhold til dagjeldende lovgivning. Forslaget vakte et ramaskrik da det ble kjent. Det ble forkastet under stortingsbehandlingen, og ble ikke lov.

Det er viktig å merke seg at forslaget **ikke** innebar at **andre** enn grunneieren kunne avlive kattene. Videre er å merke at avlivningsforslaget var **firedobbelt begrenset**: avlivningsretten tilkom bare grunneieren, skytevåpen var nødvendig, gjaldt kun omstreifende katt og felling kunne bare skje på egen grunn.

Av dette kan man uten videre slutte at lovkonsepistene med avlivningsforslaget for katt klart ga tilkjenne at **katter hører under viltloven**. De begrensninger som ble satt på adgangen til å avlive katter, viser videre at i andre tilfeller skal avlivning av katter ikke kunne skje uten særskilt lovhjemmel. Når forslaget ikke ble lov, er det på det rene at det **må hjemmel til** for å ha rett til å avlive katter, og at slik hjemmel likevel ikke ble fastsatt i viltloven.

Som et kuriosium nevnes at **hunder** hører under viltloven, jfr lovens kapittel XI betegnet med "Hunder". Det resonnement Katteutvalgets flertall gjør gjeldende, er gyldig for hunder like meget som for katter. Med andre ord: Det trengs ingen hjemmel for å avlive hunder, det kan enhver gjøre når som helst og hvor som helst. Det vet vi er galt, og det viser hvor feilaktig flertallets syn bærer hen. Hvorfor bare katter av alle dyr skal være "fritt vilt" og skal kunne drepes av hvemsomhelst på foreskrevne måte etter forgodtbefinnende, er uforståelig.

Likeså er det selvmotsigende når Katteutvalgets flertall ikke krever hjemmel for å avlive katter når viltlovutvalget fant det helt nødvendig å foreslå en hjemmel for avlivning i viltloven. At Stortinget forkastet lovforslaget, betyr at man **ikke** har den nødvendige hjemmel for avlivning av katter på egen grunn. En antitetisk forståelse leder til den klare konklusjon, at hjemmel for avlivning er nødvendig, men den eksisterer ikke i tilfellet som foreslått, og heller ikke i andre tilfelle uten en egen, særskilt lovhjemmel.



Det foreligger i alle fall en rettsavgjørelse av spørsmålet om hjemløse eller forvillede katter hører under viltloven. I kjennelse av den 29 mai 1997 uttaler Oslo Namsrett at :

” --- **herreløse katter** , som må **antas omfattet av viltlovens** bestemmelser , hvoretter alle viltlevende landpattedyr i utgangspunktet er fredet ---”

Rettens utsagn er klar tale. Hjemløse katter hører under viltloven og er fredet. Katteutvalgets flertall nevner dessverre hverken kjennelsen eller det faktum at domstolene har et annet syn enn det utvalgsflertallet konkluderer med .

Hvorvidt hjemløse eller forvillede katter hører under viltloven eller ikke , er likevel ikke avgjørende for konklusjonen om at **Katteutvalgets flertall tar feil når det sies at man ikke trenger lovhjemmel for å avlive katter**. Forhistorien og behandlingen av lovforslaget forteller at det ikke foreligger hjemmel eller rett for noen til å avlive hverken eide , hjemløse eller forvillede katter på egen eller fremmed grunn. Det kan videre slutes, at lovkonsipistene og Stortinget som lovgiver mente at slik hjemmel for avlivning var og er nødvendig.

Katteutvalgets flertallsløsning kommer i et noe merkelig lys etter denne gjennomgåelse. Utvalget har ikke drøftet de aspekter av spørsmålet om avlivning i forhold til viltlovens fredningsregel og utvidelsen av lovens virkefelt til å omfatte tamme dyr som blir ville .

**Konklusjonen** er kort fortalt at det er forbudt å avlive

- katter som er i noens eie
- hjemløse katter på annenmanns grunn ( strl. § 407 )
- hjemløse katter på egen grunn .

---

### ***AVLIVNING - DYREVERNLOVEN***

Dyrevernloven fastsetter at den gjelder alle slags dyr og følgelig alle slags katter , såvel eide som hjemløse og forvillede katter.

**Dyrevernloven § 6 annet ledd** fastslår at avlivning av katter man treffer på , bare kan skje når den er så **syk, skadet eller hjelpeløs** at den ikke kan bli bra igjen , og når avlivning er nødvendig for å hindre mer lidelser for dyret. Dette er alltid blitt forstått slik , at avlivning **ikke** kan skje når man påtreffer katter som er **friske**. Det gjelder selv om katten er syk eller skadet, men ikke i en slik syk , skadet eller hjelpeløs tilstand at den vil omkomme eller ikke bli bra igjen. § 6 annet ledd er ingen hjemmel for å avlive friske katter som påtreffes.

Slik forståelse av loven kalles **antitetisk tolking** : Loven angir vilkårene for avlivning , og er disse ikke til stede , kan avlivning ikke i noe tilfelle skje uten at det foreligger en annen særskilt hjemmel i denne eller andre lover. Til nå har man ikke oppfattet det slik , at det foreligger noen annen særskilt generell avlivningshjemmel i loven .

Avlivning av hjemløse og forvillede katter er etter denne forståelse forbudt medmindre de er så syke, skadet eller hjelpeløse at livet ikke står til å redde. Oslo Namsrett kjennelse av 29 mai 1997 uttaler at borettslaget (uthevet av meg) :

” vil være **uberettiget** både til **innfangning og avliving** av katter – enten det nå dreier seg om katter som noen eier --- eller det er snakk om herreløse katter---og det **ikke sees å foreligge noen hjemmel** for unntak som er aktuell i det foreliggende tilfelle.”

Retten er klar –avlivning av eide og hjemløse katter er forbudt uten særskilt hjemmel. Katteutvalgets flertall berører ikke avgjørelsen , og kommer følgelig feil avsted.

Katteutvalgets flertall har imidlertid nå lansert en tolking av **dyrevernavloven § 2** som er ny og noe oppsiktsvekkende. Lovens § 2 fastslår hvordan dyr skal behandles av oss mennesker. Det skal **fra vår side** ” farast vel med dyr ” og ta hensyn til instinkt og naturlig trang hos dyret slik at det ” **ikkje kjem i fåre for å lida i utrengsmål** ”. Avlivning av katter , heter det nå , kan også skje når det er nødvendig – ut fra en dyrevernmessig vurdering - for å hindre at dyret kommer i fare for å lide i utrengsmål.

Tolkningen er forsiktigvis tilkjennegitt av Statens Dyrehelsetilsyn i brever fra januar og november 1999 inntatt som bilag 4 og 6 til Katteutvalgets innstilling. Denne forståelse av § 2 som **en egen hjemmel for avlivning** av katter er øyensynlig akseptert av Katteutvalgets flertall ( side 54 nedenfor midten og side 57 midten ). Mindretallet er mer uklart når det uttales at det ikke finnes hjemmel i norsk lov for å fange inn og avlive eierløse / forvillede katter ”som ikke lider i utrengsmål ” (bilag 1 til innstillingen side 1-2 )

Dyrevernavloven har imidlertid til nå hatt **bare e n** bestemmelse om avlivning av katter som påtreffes , og det er § 6 annet ledd som tolket foran. Det må antas at den bestemmelse som er gitt i dyrevernavloven om avlivning , **u t t ø m m e n d e** regulerer forholdet. Det vil si at den ene bestemmelsen om avlivning må forstås som **den eneste** som angir betingelsene eller kriteriene for å avlive fremmed katt. Det vil si at katter bare kan avlives for å spare den for mer lidelse når det er klart at katten er så syk , skadet eller hjelpeløs at den ikke kan leve eller bli bra igjen . Det er ikke nok for avlivning at katten kommer i fare for å lide i utrengsmål slik det gjøres gjeldende av Katteutvalgets flertall.

I tillegg må kravet i § 6 annet ledd oppfylles , det vil si at katten foruten å stå i fare for å lide i utrengsmål , også må være så sykt , skadet eller hjelpeløst at det ikke kan leve lenger eller bli bra., og at man for å avslutte dens lidelser pga skaden , sykdommen eller hjelpeløsheten , tar dens liv. Betingelsen etter § 6 om uhelbredelig skade eller sykdom må være oppfylt selv om kattene er så mange og lider så vondt etter § 2 at kravet til stell og behandling er forbrudt på det groveste .

Dyrevernavloven § 2 , når loven forstås som jeg gjør , gir **ingen hjemmel** for avlivning av katter . Bestemmelsen regulerer hvordan dyr skal behandles av mennesker , og ikke om når vi kan avlive dyr. Den eneste hjemmel for avlivning som finnes i dyrevernavloven , er § 6 annet ledd.

**Konklusjonen** er at påberopelsen av § 2 som egen hjemmel for avlivning av dyr , ikke er holdbar og er utslag av en uriktig lovanvendelse. Synspunktet har aldri før vært lansert av noen etter det jeg vet , og heller ikke vært lagt til grunn av domstolene her til lands. Tolkingen av § 2 som selvstendig hjemmel for avlivning av katter er etter min mening et blindspor i forsøket på å skaffe hjemmel for avlivning i andre tilfelle enn dem § 6 annet ledd omhandler. . Den er også i strid med hevdvunnen tolking av § 6 annet ledd og den antitetiske forståelse av denne bestemmelsen som uttømmende.

## ANDRE LOVER OM AVLIVNING AV KATTER

Katteutvalget berører av naturlige grunner hverken smittevernloven ( lov av 5 aug 1994 nr 55 ) , kommunehelsetjenesteloven (lov av 19 nov 1982 nr 66 ) eller husdyrloven (lov av 8 jun 1962 nr 4 ) fordi disse lover hjemler adgang til avlivning av katter utelukkende i **helt ekstraordinære situasjoner** av dyresykdommer og smittefare for dyr og mennesker. Jeg skal likevel kort nevne mine synspunkter på grunn av de misforståelser som øyensynlig råder grunnen her.

**Smittevernloven** § 4 gir således kommunestyret og Statens Helsetilsyn adgang til å treffe vedtak om avlivning av selskapsdyr (herunder katter ) , rotter og andre skadedyr , men utelukkende når det er nødvendig for å forebygge en **almenfarlig smittsom sykdom** (epidemi) .

**Kommunehelsetjenesteloven** § 4 a - 8 hjemler adgang for kommunestyret til å treffe vedtak om ” **retting** ” på en eiendom hvis forholdene der kan ha **negativ innvirkning på helsen** ( for mennesker ) og det skjer for å ” **forebygge ... sykdom, skade eller lyte** ”, jfr formålsparagrafen § 1 - 2. Vedtak om retting antas ikke å kunne gå ut på avlivning av katter, men kan muligens gå ut på at antall katter på eiendommen skal begrenses hvis slik begrensning er nødvendig for å forebygge sykdom, skade eller lyte. Under enhver omstendighet er reaksjonen , hvis rettingen ikke gjennomføres , kun ileggelse av tvangsmulkt, og ikke avlivning av katter.

**Husdyrloven** § 3 hjemler avlivning av dyr , herunder katter , ved departementalt vedtak dersom det er nødvendig for å **forebygge , begrense eller utrydde sykdommer hos dyr, eller for å hindre at mennesker smittes av dyr**. Bestemmelsen er anvendt ved munn - og klovsyke og andre smittefarlige sykdommer. Som Statens Dyrehelsetilsyn sier i et brev av 4 jan 1999 til distriktsveterinæren i Oslo , er det neppe grunnlag for å hevde at hjemløse katter representerer større eller annen smittefare enn eide katter. Det kan derfor ikke etableres noen praksis for innfangning og avlivning etter husdyrloven av hjemløse katter som er forskjellig fra det som gjelder for eide katter . Som påvist er det normalt ingen adgang til å fange eller avlive eide dyr overhodet , hva enten det dreier seg om katt , hund , sau , kyr eller tamrein .

Når disse lovbestemmelser nevnes her selv om Katteutvalget ikke tar dem opp, er det fordi særlig kommunelegen i Elverum påberoper den nye **Forskrift om skadedyrbekjempelse** av 21 des 2000 som hjemmel for innfangning og avlivning av hjemløse og forvillede katter

**under normale forhold** , dvs avlivning **uten** at det foreligger slik alvorlig smittefare og sykdom som smittevernloven og kommunehelsetjenesteloven setter som betingelse for å ta livet av dyr. Her som dessverre for ofte ellers, er kommunene på villstrå når det gjelder forståelse av lov og forskrift. Forskriften er gitt i medhold av kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven , og kan selvsagt **ikke gå lenger** enn loven selv. Ingen av hjemmelslovene til forskriften tillater innfangning og avlivning av katter uten i de nevnte ekstraordinære tilfellene av smittefarlig dyresykdom. Den kommunale forståelse av angjeldende forskrift er følgelig feil og må korrigeres for å unngå flere rettsbrudd fra kommunens side.

La meg tilføye: Selv om den nye skadedyrforskriften også gjelder ”pattedyr... som kan overføre smittsomme sykdommer ...” , og således ordlydsmessig kan omfatte katter likesom hest , sau hund og ku , er det neppe tilsiktet med forskriften. Katt tilhører begrepsmessig **selskapsdyr** , mens **skadedyr** i vanlig språkbruk omfatter rotter, mus, veggedyr, kakerlakker og lignende . Samtlige av de forskrifter og rundskriv som oppheves ved den nye skadedyrforskriften gjelder uten unntak bare skadedyr i egentlig forstand. Det tyder på at hverken katter eller andre større pattedyr omfattes av den nye forskriften. Til dette kommer at katter normalt sett ikke er mer smittefarlige enn andre dyr , og det gjelder også forvillede og hjemløse katter. Endelig gjentas at forskriften i likhet med de lover den utspringer fra , utelukkende gjelder i sykdomsmessig ekstraordinære situasjoner.

**Konklusjonen** er at disse lovene og forskrifter gitt i medhold av dem ,utelukkende har anvendelse for å forebygge eller bekjempe smittsomme sykdommer , det vil si bare i ekstraordinære situasjoner . Under normale forhold er den eneste bestemmelse som gir adgang til å avlive katter fortsatt dyrevernavens § 6 annet ledd om avlivning av syke, skadede eller hjelpeløse katter som ikke kan bli bra og som vil fortsette å lide hvis de ikke avlives..

## EUROPAKONVENSJONEN TIL BESKYTTELSE AV KJÆLEDYR

Det fremgår klart av arbeidsgruppens drøftelse av Europarådets konvensjon om beskyttelse av kjæledyr at den ikke i seg selv gir hjemmel internrettslig i Norge for avlivning av dyr – særlig katter og hunder (side 51 – 57 ) . Artikkel 11 omtaler bare hvordan en eventuell avlivning skal skje med forbud mot bestemte metoder så som drukning ,bruk av gift og elektriske støt med mindre dette leder til øyeblikkelig bevisstløshet.

Artikkel 12 har bestemmelser om desimering av bestanden av hjemløse eller omstreifende kjæledyr der antallet av dem representerer et problem. Hjemstaten skal da iverksette de administrative eller lovmessige tiltak som er nødvendig for å redusere antallet. Eventuelt innfangede dyr kan enten bli beholdt eller avlivet , men da i henhold til hjemlandets lov. Heller ikke i konvensjonen finnes det med andre ord noen egen og selvstendig hjemmel for å avlive innfangede dyr. Man må fortsatt bygge på hva som internrettslig gjelder som hjemmel for slik avlivning , og det er dyrevernavens § 6 annet ledd og intet annet. Dyret må med andre ord være skadet eller så syk at helbredelse ikke er påregnelig.

Det er åpenbart for å ha en regel i norsk lov som skal dekke opp for den folkerettslige forpliktelse Norge har til å leve opp til konvensjonen , at arbeidsgruppen plutselig med støtte

fra dyrehelsetilsynet lanserer tolkingen av § 2 i dyrevernloven som hjemmel for avlivning **utenfor** § 6 annet ledd , jfr fremstillingen foran. Som påpekt er denne tolking ikke holdbar. Vi har ingen hjemmel for å følge opp konvensjonenes programerklæring om at hjemløse , omstreifende katter som lider på grunn av sitt antall eller av andre grunner , skal reduseres i antall slik at lidelsene opphører. Den tolking av dyrevernloven § 2 som flertallet i arbeidsgruppen henfaller til , er imidlertid uakseptabel.

Det **må ny lovgivning til** , eksempelvis som et tillegg i dyrevernlovens § 6 annet ledd slik at bestemmelsen vil lyde slik ( ny lovtekst i kursiv , og gjeldende lovtekst i parentes bør utgå ) :

” Når det er klart at dyret ikkje kan leva eller verta godt att , kan kvar den som råkar på det , taka livet av dyret ( med det same ) i samsvar med reglane i § 10, såframt det trengs for å spara det for meir lidning. *Etter tilråding frå dyrevernemnda på staden kan kommunen ut frå dyrevernomsyn fatte vedtak om eit kastrerings- , steriliserings – eller anna omsorgsprogram etter forslag frå distriktsveterinæren for å redusera mengda av heimlause eller forvilla katter når det er fåre for at kattane kan kome til å lida i utrensmål avdi dei er for mange på staden.*

### FORLATE ET KJÆLEDYR

Efter artikkel 3 punkt 2 i Europakonvensjonen er det forbudt å forlate et kjæledyr. Katteutvalget mener man kan få hjemmel til et slikt forbud ved at Landbruksdepartementet *instruerer domstolene* om å tolke loven slik departementet vil. Det går ut på å tolke § 2 i dyrevernloven slik at den rammer det å forlate et kjæledyr for å bli kvitt det. Som kjent sier lovteksten at vi skal fare vel med dyr efter dets instinkter og naturlige trang slik at det ikke kommer i fare for å lide i utrensmål .

Jeg har sympati for tanken om et straffesanksjonert forbud mot å forlate kjæledyr , men tror veien å gå er en annen. Som kjent er det statsrettslig umulig for et departement å instruere eller tvinge domstolene til en bestemt tolking av en lov som er gitt av Stortinget . Det er mulig at § 2 kan tolkes slik av en domstol , men betingelsene i bestemmelsen gjør at man langtfra kan ramme alle de tilfeller man ønsker.

Det er å foretrekke en **helt klar** lovhjemmel i form av et nytt annet ledd til § 2 eksempelvis sålydende ( oversettelsen til nynorsk overlates de mer kyndige ) :

” *Det er forbudt å forlate et kjæledyr i den hensikt å overlate det til seg selv uten nødvendig omsorg* ”

### KONKLUSJONER

**Det må ansees som fastslått at det trengs positiv lovhjemmel for å avlive katter .** Flertallet i Katteutvalget tar feil når det hevder at det ikke trengs noen lovhjemmel for å avlive katter som påtreffes. Slik hjemmel for avlivning av katt has utenom helt

ekstraordinære bare i dyrevernavloven § 6 annet ledd forsåvidt gjelder syke , skadete eller hjelpeløse katter\*. Foreligger ikke betingelsene efter denne bestemmelse , er avlivning forbudt og kan ikke skje. **Det finnes ingen hjemmel i norsk lov for andres avlivning av friske katter.** Det er ikke tilstrekkelig for avlivning av katter at de står i fare for å lide i utrensmål slik flertallet i Katteutvalget legger til grunn. **Dyrevernavloven § 2 kan ikke tolkes som hjemmel til å avlive friske katter.** Katteutvalgets flertall tar også her feil. . Friske katter kan fremmede ikke avlive på egen eller andres grunn enten det dreier seg om eide, hjemløse eller forvillede katter , og det selv om de står i fare for å lide i utrensmål. Det er ikke avgjørende om katter faller under viltloven eller at katter bare har indirekte strafferettslig vern. Europakonvensjonen gir heller ingen hjemmel for å avlive katter. **Innfangning av katter følger reglene for avlivning.**

**Mindretallet** i Katteutvalget må antas å ha **rett i sin lovforståelse** når det gjelder avlivning av katter.

For ordens skyld tilføies at den nye ” Forskrift om skadedyrbekjempelse ” under normale forhold heller ikke hjemler innfangning og avlivning av forvillede , hjemløse eller eide katter.

Det bør gis hjemmel for fremtidig **reduksjon** av antallet av hjemløse katter når de er for mange av dem. Det gjøres ved et tillegg til dyrevernavloven om omsorgstiltak som foreslått .. Likeledes bør det i samme lov gis klar hjemmel for at det er **forbudt å forlate** kjæledyr.

Hjemmel til og regler om **identitetsmerking , kastrering og sterilisering** av katt bør gis i dyrevernavloven og ved forskrift til denne , samt i politiloven og politivedtektene på stedet , jfr forslag til bestemmelser om dette som er bilagt dette PM

\*\*\*

**Eidsvoll den 20 juli 2001**  
**Tore Sverdrup Engelschjøn**  
**Høyesterettsadvokat MNA**

## **BILAG TIL PM OM KATTEUTVALGET.**

### **VED HØYESTERETTSADVOKAT TORE SVERDRUP ENGELSCHJØN.**

**DYREVERNLOVEN § 5** tredje ledd gis et nytt siste punkt :

6. merking av hund og katt , og tiltak for å taka burt forplantingsevna hjå katt som kan vera ute vert gjort i samsvar med føresegn etter § 30 i lova her.

**POLITILOVEN § 14** om politivedtekter gis et nytt siste punkt :

7. om opptak og innsetting av hund og katt som ferdes ute uten merking og kontroll av eieren , eller katt som ikke er gjort forplantningsudyktig etter dyrevernloven § 5 tredje ledd nr. 6 . Ved opptak og innsetting etter bestemmelsen her får viltloven § 54 tilsvarende anvendelse .

**FORSKRIFT ETTER DYREVERNLOVEN § 30** ( eksempel eller forslag ) :

**§ 1.** Den som eier eller har i varetekt hund eller katt plikter for egen regning å identitets - merke hunden før den er seks måneder og katten før den er tre måneder gammel.

Dyrevernsmemda kan etter søknad dispensere for bestemt tid eller for alltid fra merkeplikten når det foreligger særlige grunner for det.

**§ 2** Person nevnt i § 1 plikter å kastrere hannkatt og sterilisere hunnkatt når katten er syv måneder gammel hvis katten kan ferdes utendørs . En veterinær kan bestemme et senere tidspunkt for inngrepet.

Inngrepet foretas for kommunenes regning. Kommunen kan med departementets samtykke fastsette en rimelig egenandel for inngrepet.

For registrerte rasekatter som benyttes i avl gjelder bestemmelsen i første ledd ikke. Katt som dyrevernsmemda etter søknad har fritatt for inngrep etter første ledd for en bestemt tid skal i tidsperioden heller ikke underkastes inngrep.

**§ 3.** Umerket hund eller katt som tas opp og settes inn etter politiloven § 14 skal straks merkes dersom dyret er merkepliktig etter bestemmelsen i § 1. Forplantningsdyktig katt som faller under § 2 og som ikke er unntatt fra inngrep skal straks steriliseres eller kastreres.

Tiltak etter første ledd betales av kommunen . Viser det seg at dyret har en eier eller annen ansvarlig etter § 1 som kan kreves for merking eller mulig egenandel for inngrep har kommunen refusjonsrett overfor vedkommende. Dyret kan holdes tilbake inntil betaling skjer og etter fjorten dagers frist avhendes til andre.

Tilfeldig person som har tatt opp dyr etter første ledd kan ikke avkreves betaling for merking eller mulig egenandel.

**§ 4** Merking og inngrep som nevnt foran kan bare foretas av veterinær . Merking skal skje ved bruk av chips eller ved øremerking . Registerføring av merkingen skal finne sted etter gjeldende praksis.

**§ 5** Merking etter § 1 og inngrep etter § 2 skal være foretatt innen ett år fra forskriftens ikrafttreden med tillegg av eventuell gjenværende del av dyrets aldersfrist.

Søknad om dispensasjon må foreligge i innvilget stand ved fristens utløp medmindre dyrevernsmemda fastsetter noe annet.

**§ 6** Overtredelse av forskriftens bestemmelser straffes etter dyrevernloven § 31..

**§ 7** Forskriften her trer i kraft den .....

**Revidert 14 juli 2001**





## Vedlegg 2:

### RETTSBOK FOR OSLO NAMSRETT

År 1997 den 29. mai ble rett satt i Oslo namsrett.

Sak nr.: **97-1321 D.**

Dommer; Byfogd Lars Borge-Andersen.

Protokollfører: Dommeren. Saksøker: Tove Bojer,

Åsbråttstien 45, 1251 Oslo.

Saksøkt: Åsbråten Borettslag v/ styrets formann Tom Brentebråten,  
Åsbråttstien 15, 1251 Oslo.

Saken gjelder: Begjæring om midlertidig forføyning.

Til stede: Ingen utenom rettens personale.

Det ble avsagt slik

#### kjennelse:

Tove Bojer har i dag, 29. mai 1997 til Oslo namsrett fremsatt begjæring om midlertidig forføyning overfor Åsbråten Borettslag ved styreformann Tom Brentebråten, for å hindre iverksetting av et vedtak i borettslagets styre om utsetting av feller for å drepe katter som beveger seg i borettslagets område. Av begjæringen fremgår at utsettingen av feller kan ventes iverksatt fra i kveld. Retten oppfatter dette slik at begjæringen ønskes avgjort uten forutgående muntlige forhandlinger, jfr. tvangsfullbyrdelseslovens § 15-7, annet ledd.

#### Retten bemerker:

Forat en begjæring om midlertidig forføyning skal kunne tas til følge, kreves i alminne

lighet at såvel det underliggende krav som eksistensen av en sikringsgrunn er sannsynliggjort, jfr, tvangsfyllbyrdelsesloven § 15-6.

Innledningsvis bemerkes at det ikke fremgår av begjæringen at saksøkeren selv har katt. Men det fremgår av hennes adresse at hun iallfall har tilknytning til området, og retten antar at dette i seg selv må være tilstrekkelig til å gi den nødvendige rettslige interesse i å opptre som saksøker med en begjæring av denne art.

På grunnlag av det som er anført i begjæringen, anser retten det tilstrekkelig sannsynliggjort at styret i Åsbråten Borettslag iallfall har vedtatt å foreta innfangning av katter med sikte på å få dem avlivet - om det ikke er meningen å fange dem i drepende feller eller i feller med giftig åte. Retten anser det videre tilstrekkelig sannsynliggjort at borettslaget vil være uberettiget både til innfangning og avlaving av katter - enten det nå dreier seg om katter som noen eier, og som andre allerede av den grunn er avskåret fra å forføye over uten eierens samtykke eller annen særskilt hjemmel, eller det er snakk om herreløse katter, som må antas omfattet av viltlovens bestemmelser, hvoretter alle viltlevende landpattedyr i utgangspunktet er fredet, og det kan ikke sees å eksistere noen hjemmel for unntak som er aktuell i det foreliggende tilfelle. Retten kan for såvidt vise til den utredning av advokat Tore Sverdrup Engelschjøn som er vedlagt begjæringen.

Når det gjelder sikringsgrunn, anser retten det tilstrekkelig å vise til begjæringens opplysning om borettslagets vedtak om innfangning og avlaving kan ventes iverksatt fra kommende kveld. Retten anser det på denne bakgrunn sannsynliggjort at det foreligger sikringsgrunn både etter bokstav a og bokstav b i tvangsfyllbyrdelseslovens § 15-2, første ledd.

Midlertidig forføyning skal som utgangspunkt ikke besluttes uten at **partene har vært** innkalt til muntlig forhandling, men på bakgrunn av det som er anført i begjæringen antar retten at det i dette tilfellet vil være fare ved opphold og i medhold av tvangsfyllbyrdelseslovens § 15-7, annet ledd, avsies kjennelsen uten forutgående muntlig forhandling. I begjæringen er ikke nedlagt noen formell påstand, men det er uttalt at innfangningen begjæres stanset, og retten anser det hensiktsmessig å utforme slutningen slik at borettslaget forbyr å iverksette innfangning eller avlaving (f. eks. ved feller eller gift).

I begjæringen er ikke nedlagt påstand om saksomkostninger.

Retten har ikke funnet grunn til av eget tiltak å gjøre gjennomføringen av den midlertidige forføyning avhengig av at saksøkeren stiller sikkerhet for mulig erstatning til saksøkte dersom forføyninger skulde vise seg å være uberettiget; jfr. tvangsfyllbyrdelseslovens § 15-6, annet punktum. Retten har heller ikke funnet tilstrekkelig grunn til av eget tiltak å fastsette noe om at saksøkte kan avverge gjennomføringen av forføyninger ved å stille sikkerhet, jfr. § 15-8, annet ledd, siste punktum.

Dersom saksøkte ber om det, vil namsretten gi saksøkeren frist for å reise . . .

Siden kjennelsen er avsagt uten forutgående muntlig forhandling, kan den ikke påkjæres, men saksøkte kan kreve at namsretten innkaller partene til muntlig forhandling hvorefter namsretten vil avsi ny kjennelse på grunnlag av det som da måtte fremkomme.

**Slutning:**

**Åsbråten Borettslag forbys å iverksette innfangning eller avliving av katter på eller ved borettslagets eiendom.**

Retten er hevet.

Lars Borge-Andersen (sign.)

**Vedlegg 3:****STATENS DYREHELSETILSYN  
Sentralforvaltningen**

Saksbeh.: Terje Finsrud

Dato: 04.01.99

Vår ref.: 2904/97

Arkivnr.: 751

Deres ref.: 308/97

Statens dyrehelsetilsyn  
Distriktsveterinæren i Oslo og Follo  
Postboks 8146 Dep  
0033 Oslo

**AD ANMODNING OM VURDERING AV JURIDISKE FORHOLD ANGÅENDE  
EIERLØSE/FORVILLEDE KATTER**

Det vises til Distriktsveterinærens ekspedisjon av 04.06.98, med forespørsel om hvorvidt eierløse katter kan fanges inn og avlives.

Spørsmålet må avgrenses til i forhold til de virkemidler som dyrevernavloven og husdyrloven gir anvisning på.

Når det gjelder eventuell innfangning og avlivning i medhold av dyrevernavlovens bestemmelser, kan dette utelukkende skje i de tilfeller hvor innfangning og avlivning ut fra en dyrevernmessig vurdering anses for å være nødvendig for å forhindre at dyret kommer "i fåre for å lida i utrensmål", jfr. dyrevemlovens § 2. Dersom det ikke representerer noen slik fare for unødvendig lidelse om dyret får leve videre, kan man ikke med ryggdekning i dyrevernavlovens bestemmelser verken kreve eller besørge dyret avlivet.

Når det gjelder forholdet til husdyrlovens bestemmelser, må eventuell innfangning og avlivning være begrunnet i at man på den måten gjør det man finner nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr. Det er neppe grunnlag for å hevde at katter som kan defineres som eierløse representerer større eller annen smittefare enn katter som påviselig kan tilbakeføres til en eier. Det skal på denne bakgrunn vanskelig gjøres å kunne etablere en annen praksis for innfangning og avlivning i medhold av husdyrlovens bestemmelser i forhold til eierløse eller forvillede katter enn man kan gjøre i forhold til eide dyr.

Konklusjon: Kattens status som eiet eller eierløs kan ikke tillegges selvstendig betydning når det gjelder spørsmålet hvorvidt dyret kan avlives i medhold av husdyrlovens eller dyrevernavlovens bestemmelser.

Med hilsen

Gunnar Hagen  
Avdelingsdirektør

Terje Finsrud

Rådgiver

Kopi: Statens dyrehelsetilsyn, Fylkesveterinæren for Oslo, Akershus og Østfold

Adresse: Ullevålsvn. 68, Postboks 8147 Dep. 0033 Oslo

Telefon: 22 24 19 40

Telefaks: 22 24 19 45

